

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

23.11.2018 р.

м. Івано-Франківськ

№ 59/34-рк/к

КП «Івано-Франківськводокотехпром»
вул. Ботанічна, 2
м. Івано-Франківськ, 76011

Про запобігання порушенням
законодавства про захист
економічної конкуренції

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного Комітету України, розглянувши подання відділу досліджень і розслідувань від 23.11.2018 № 108п та додані до нього матеріали,

ВСТАНОВИЛА:

До територіального відділення звернувся в жовтні 2018 року Василяшко Г.Д., який проживає за адресою: вул. С.Дідича, 2/2, м. Івано-Франківськ (далі - Заявник), з приводу неправомірного нарахування комунальним підприємством «Івано-Франківськводокотехпром» (далі - КП «Івано-Франківськводокотехпром», Підприємство) коштів за спожиті житлово-комунальні послуги у вересні 2018 року.

КП «Івано-Франківськводокотехпром», надаючи платні послуги, здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Засновником Підприємства є Івано-Франківська міська рада.

Підприємство, як суб'єкт природної монополії, протягом 2017 року займало і продовжує займати в 2018 році монопольне (домінуюче) становище на ринках надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення для споживачів м. Івано-Франківськ в межах діючих власних мереж і споживачі (фізичні та юридичні особи) протягом зазначеного періоду не мали альтернативних джерел придбання товару від інших суб'єктів господарювання.

Надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення регулюються Законом України «Про житлово-комунальні послуги», Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», Правилами надання послуг централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та Типовим договором про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (зі змінами), (далі – Правила).

Дані Правила регулюють відносини на ринку між споживачами та виконавцями послуг з централізованого водопостачання та водовідведення незалежно від форм власності та підпорядкованості.

Відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» плата за житлово-комунальні послуги нараховується щомісячно відповідно до умов договору в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

За інформацією Підприємства (лист від 13.11.2018 № 2927), будинок по вул. Дідича, 2 обладнаний загальнобудинковим лічильником марки POWOGAZ № 15333046, наступна повірка III квартал 2019 року. В даному будинку всього 68 квартир, з яких 67 обладнані лічильниками, крім квартири Заявника.

Виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення (із використанням внутрішньобудинкових систем) є КП «Івано-Франківськводокотехпром». Договір про надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення із споживачем не укладався.

Технічне обслуговування внутрішньобудинкових мереж здійснює управляюча компанія. Зовнішні мережі водопостачання та водовідведення до багатоквартирного будинку перебувають на балансі Підприємства, в тому числі загальнобудинковий лічильник.

Зняття показів будинкових засобів обліку проводяться техніками з обліку КП «Івано-Франківськводокотехпром». Договір про врегулювання господарських правовідносин у сфері надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення Підприємством з управителем не укладено, відповідно зазначений управитель відмовляється виділяти представника для спільного зняття показів та обстеження наявності витоків з внутрішньобудинкової мережі.

Нормативи питного водопостачання для населення обласного центру затверджені рішенням виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради від 23.02.2017 № 113. Норма споживання холодної води на 1 особу в багатоквартирних будинках, квартири яких обладнані індивідуальною системою опалення і гарячого водопостачання складає 8,8 м³ в місяць.

У вересні 2018 року згідно показів загальнобудинкового лічильника спожито 667 м³, квартирними лічильниками 488 м³, нежитловими приміщеннями 1 м³ (дитячий клуб). Різниця складає 178 м³, що призвело до значного збільшення споживання води у Заявника у порівнянні з попередніми місяцями, зокрема з 8,8 м³ (січень-лютий), 17,6 м³ (березень-серпень) до 178 м³ у вересні.

Таким чином, у вересні 2018 року Підприємство здійснило нарахування Заявнику плати за надані послуги централізованого водопостачання з урахуванням всіх втрат води у загальнобудинковій мережі в обсязі, що значно перевищує нормативне водоспоживання на одну особу в м. Івано-Франківську.

Підприємство також повідомило, що при повторному обстеженні показів будинкового лічильника було виявлено витік на шаровому крані після водоміра (акт від 09.11.2018), який ліквідовано бригадою КП «Івано-Франківськводокотехпром».

При цьому зняття показів загальнобудинкового приладу обліку та обстеження загальнобудинкової мережі на предмет відсутності витоків КП «Івано-Франківськводокотехпром» здійснив самостійно, а не в присутності споживачів або їх представників, як це передбачено пунктом 11 Правил, а саме: «у разі встановлення будинкових засобів обліку води у багатоквартирному будинку, де окремі квартири обладнані квартирними засобами обліку, споживач, який не має квартирних засобів обліку, оплачує послуги згідно з показаннями будинкових засобів обліку, не враховуючи витрати води виконавця, юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, які є власниками або орендарями приміщень у цьому будинку, та сумарних витрат води за показаннями усіх квартирних засобів обліку. Різниця розподіляється між споживачами, які не мають квартирних засобів обліку, пропорційно кількості мешканців квартири в разі відсутності витоків із загальнобудинкової мережі, що підтверджується актом обстеження, який складається виконавцем у присутності не менш як двох мешканців будинку».

Стаття 10 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» передбачає, у разі виявлення у будівлі витоків гарячої, питної води із внутрішньобудинкових мереж централізованого водопостачання протягом періоду, за який здійснюється розрахунок за відповідні комунальні послуги, споживачі мають право вимагати відшкодування їм вартості розподіленого на них обсягу води від особи, з вини якої стався такий витік.

Згідно частин 1 статті 11 зазначеного Закону, зняття показань вузлів комерційного обліку щомісяця здійснюється виконавцем комунальної послуги або визначеною власником (співвласниками) іншою особою, що здійснює розподіл обсягів комунальної послуги, у присутності споживача або його представника (представника об'єднання

співвласників багатоквартирного будинку, управителя багатоквартирного будинку), якщо інше не передбачено договором.

Частина 4 статті 10 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» передбачає, що розподіл між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг здійснюється відповідно до методики, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

На даний час відповідна методика на загальнодержавному рівні не затверджена.

Відповідно до ч.3 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», до затвердження центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг співвласники багатоквартирного будинку або іншої будівлі, де налічуються два або більше споживачів, можуть визначити свій порядок розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг відповідно до положень статті 10 цього Закону, а також прийняти рішення про незастосування положень частини п'ятої статті 10 цього Закону при розрахунках за житлово-комунальні послуги у відповідному будинку, будівлі.

Пунктом 4 спільного листа Антимонопольного комітету України та Міністерства з питань житлово-комунального господарства від 31.03.2009 № 28-29.1/02-2710 та № 8/8-3275 «Про удосконалення державного регулювання у сфері житлово-комунального господарства», адресований обласним та міським державним адміністраціям також було передбачено, що при виставленні рахунків мешканцям за холодну воду і водовідведення та розрахунках між водоканалами і житлово-експлуатаційними організаціями за холодну воду та водовідведення по будинках, обладнаних будинковими приладами обліку холодної води, необхідно суворо дотримуватися пункту 2 "Инструкции по определению величины утечек питьевой воды в жилых зданиях и стимулированию работы по их устранению (РДИ 204 УССР 040-84)", яким передбачено, що "при превышении нормативного удельного водопотребления в здании более чем на 30 % должно быть проведено внеочередное обследование в 10-дневный срок" (мова оригіналу).

Не врегулювання господарських правовідносин у сфері надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення Підприємством з управителем та /або балансоутримувачем багатоквартирного будинку для спільного зняття показів та обстеження наявності витоків з внутрішньобудинкової мережі не дають змоги споживачам вимагати відшкодування їм вартості розподіленого на них обсягу води від особи, з вини якої стався такий витік.

З огляду на вищезазначене, дії КП «Івано-Франківськводокотехпром» щодо недотримання нормативно-правових актів в сфері водопостачання та нарахування споживачам до оплати коштів за спожиту воду в обсязі, що значно перевищує нормативне водоспоживання на одну особу в м. Івано-Франківську, можуть призвести до ущемлення їх інтересів та порушення конкуренційного законодавства.

В ході розгляду заяви Відділенням з'ясовано, що на території міста Івано-Франківська, де розташовані мережі водопостачання та водовідведення, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Івано-Франківськводокотехпром» для надання вищенаведених послуг здійснюється тільки зазначеним підприємством. Тобто споживачі, які проживають в багатоквартирних будинках, зокрема по вул. Дідича, 2, не мають альтернативи у забезпеченні відповідним товаром від іншого суб'єкта господарювання, окрім Підприємства.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України „Про захист економічної конкуренції” (далі – Закон) зловживанням монопольним становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести, зокрема до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

За умов значної конкуренції на ринку наведені вище дії КП "Івано-Франківськводоєкотехпром" були б неможливими, оскільки, маючи зацікавлення продати свій товар (послуги з централізованого водопостачання та водовідведення), Підприємство мало б вживати заходів щодо неухильного додержання вимог нормативно-правових актів для недопущення ущемлення інтересів споживачів.

В свою чергу за наявності значної конкуренції на ринку споживач міг би обрати для себе іншого постачальника послуг, який дотримується вимог законодавства та не допускає ущемлення його законних інтересів, які полягають в одержанні послуг з централізованого водопостачання та водовідведення виключно на тих умовах, що передбачені законодавством.

З огляду на вищезазначене, дії КП «Івано-Франківськводоєкотехпром» щодо нарахування споживачам до оплати коштів за спожиту воду в обсязі, що значно перевищує нормативне водоспоживання на одну особу в м. Івано-Франківську в результаті недотримання нормативно-правових актів у сфері централізованого водопостачання та водовідведення можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, в яких відсутні квартирні прилади обліку, та містити ознаки порушення, передбаченого п.1 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно інформації Підприємства, кількість абонентів, в яких відсутні квартирні прилади обліку станом на 01.01.2018 понад тисячу одиниць. Відповідно, Підприємство може здійснювати їм нарахування за спожиту воду в обсязі, що значно перевищує нормативне водоспоживання, як і Заявнику.

Враховуючи викладене, з метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

КП «Івано-Франківськводоєкомехпром» (ідентифікаційний код 32360815) вжити заходів для припинення дій, які можуть призвести до порушення конкуренційного законодавства при наданні та нарахуванні плати за житлово-комунальні послуги шляхом додержання вимог нормативно-правових актів у сфері централізованого водопостачання та водовідведення.

Відповідно до статті 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України" рекомендації, надані адміністративною колегією територіального відділення, є обов'язковими для розгляду.

Про результати розгляду даних рекомендацій повідомити Івано-Франківське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України в 10-денний термін з дня їх отримання.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

Т. Савчин

Члени колегії

В. Тимків

М. Кривоніс